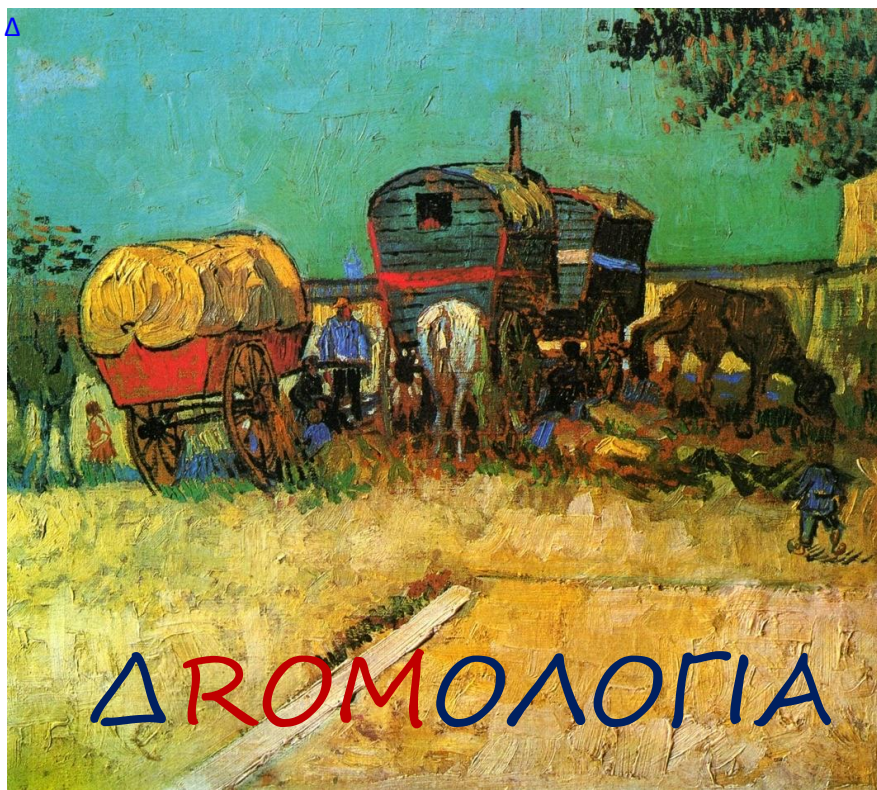

2^ο Γυμνάσιο Αγίας Βαρβάρας

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΑΓΙΑ ΒΑΡΒΑΡΑ 2014

Η ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΤΣΙΓΓΑΝΩΝ

Α. Από πού προέρχονται οι Τσιγγάνοι;

Οι φυλές Ρομά

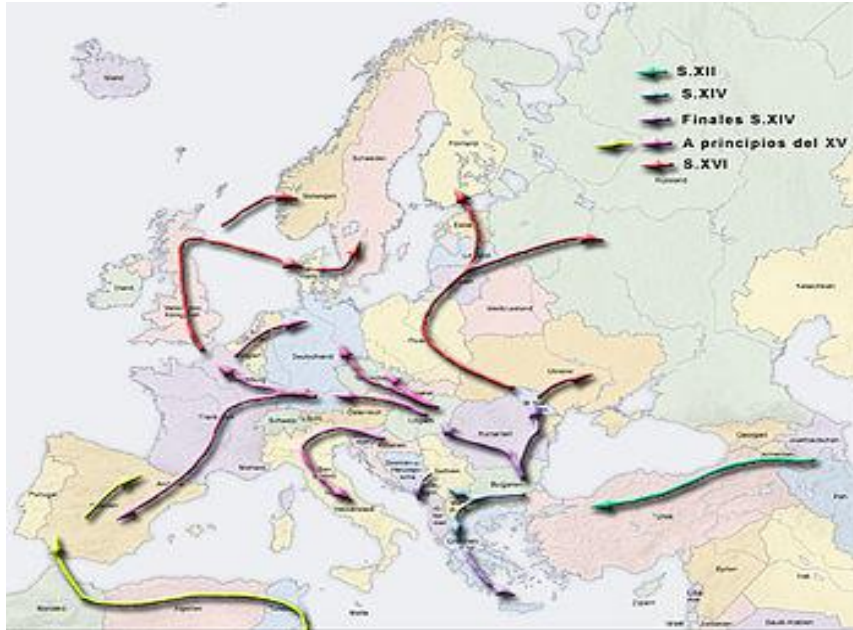
(Βιβλιογραφική Έρευνα)

Οι Ρομά κατάγονται κυρίως από την Ινδία, την Αίγυπτο, την Κωνσταντινούπολη και την Σμύρνη. Η φυλή των Ρομά, Αθίγγανοι ήταν χριστιανοί αιρετικοί του 8^{ου} αιώνα μ.Χ. και συνήθως είχαν καταγωγή από τους Παυλικιανούς. Η αίρεση αυτή είχε ισχύ φτάνοντάς έως και τους βυζαντινούς αυτοκράτορες.

Η φυλή πιθανότατα ήρθε από το Παντζάμπ της Ινδίας. Υπάρχουν και οι Ρομά Φλαμένγκο (της Ισπανίας) απ' όπου πήρε και το όνομά του ο Ισπανικός χορός. Μερικές ακόμα φυλές είναι η Μπατσόφια, Μαπαμανέ, Σουβαλιώτες, Χωραχαγιά, Μεσκάρησες, Δερμετζήδες, Χαντούρια, Φιλιπιτζία και Φιτσίρα.

Ένα κοινό χαρακτηριστικό των Ρομά είναι πως υιοθετούν θρησκείες ανάλογα με την χώρα όπου ζούν.

Πολιτιστικό πρόγραμμα ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΑ

**Β. Από πού προέρχονται οι Τσιγγάνοι της
Αγίας Βαρβάρας;
(Έρευνα πεδίου –Συνεντεύξεις)**

**ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ (στα Ελληνικά και στη
Ρομανί)**

1. Από πού ήρθατε;
Κάταρ αβηλέν;

2. Πότε περίπου εγκατασταθήκατε στην Αγία
Βαρβάρα;
Κάνα αβηλέν καϊ Αγία Βαρβάρα;

3. Γιατί διαλέξατε την Αγία Βαρβάρα;
Σόσταρ αβηλέν καϊ Αγία Βαρβάρα?

4. Όταν ήρθατε στην Αγία Βαρβάρα υπήρχαν άλλοι
κάτοικοι ή άλλα σπίτια;
Κάνα αβηλέν καϊ Αγία Βαρβάρα σας αβέρ κερά ή αβέρ
μανουσά;

5. Υπάρχουν λέξεις που έχουν τούρκικη καταγωγή;
Τζανές όρμπες τα σίλεν τουρκερέσκε;

6. Όταν ήρθατε μένατε σε σκηνές ή σε σπίτια;

Κάνα αβηλέν κατέ μπεσένας σε σκηνές ή σε κερά;

7.Γιατί οι πιο πολλοί έχουν το ίδιο επίθετο;

Σόσταρ ε ντεά μπουτ σίλεν ο ίδιο επίθετο;

Σύμφωνα με τα απαντήσεις που πήραμε οι Τσιγγάνοι της Αγίας Βαρβάρας κατάγονται από την Σμύρνη και μερικοί από την Κωνσταντινούπολη. Έφυγαν από την Μικρά Ασία κυρίως μετά την καταστροφή της Σμύρνης . Διάλεξαν την Αγία Βαρβάρα γιατί θεώρησαν ότι η περιοχή ήταν η πιο κατάλληλη. Όταν έφθασαν υπήρχαν πολύ λίγοι κάτοικοι και σπίτια. Στη γλώσσα τους υπάρχουν τούρκικες λέξεις όπως για παράδειγμα οσγκελντούν = καλώς ήρθατε¹. Όταν πρωτοεγκαταστάθηκαν στην Αγία Βαρβάρα έμεναν σε σκηνές μέχρι να φτιαχτούν τα σπίτια τους. Απάντηση γιατί οι περισσότεροι έχουν τα ίδια επίθετα δεν πήραμε αλλά μάθαμε τα παρατσούκλια που χρησιμοποιούν για να ξεχωρίζουν ο ένας από τον άλλο, όσοι έχουν τα ίδια επίθετα.

¹ Στα Τούρκικα hosgeldin

Παρατσούκλια που χρησιμοποιούν οι Τσιγγάνοι στην Αγία Βαρβάρα

Αγαπητού, Αλόντρα, Ασπρούλης, Άστρας,
Αφρατούλης, Αφτιάς, Βαλεντίνο, Γκας, Γόπας,
Καλαμάρης, Καρμπιρατέρ, Καρμπονή, Καρότος,
Καρύδας, Κερασένια, Κινέζα, Λάζα, Λουμπία, Λούνα,
Μάγουλος, Μαλντίνης, Μαντζάρες, Μάουρος,
Μαρούλης, Μίλλερ, Μίντς, Μπαζάκας, Μπαμπίνος,
Μπανανάς, Μπαρούτα, Μπατζαλής, Μπάτμαν,
Μπελμοντό, Μπέμπης, Μπεσαμέλ, Μπιμπιγιάο,
Μπίνας, Μπίχης, Μπλάνκο, Μποξέρ, Μπρίζα, Νινής,
Νινίτσα, Ντεμέλος, Ντένης, Ντόιτς, Ντόντος, Παπής,
Πάτσα, Πατσιτίσιος, Πιγκουϊνος, Πιπέρης, Πιτσάκης,
Πουνέντε, Ρίφης, Ροδίνης, Ροτ, Τζουζέπε,
Τσαμπουκαλής, Τσίλης, Τυράκης, Φασόλης,
Φραουλίτσα.

- Οι φωτογραφίες προέρχονται από την έκδοση: *Greek Ministry of Culture, 2001-2002. Young Roma Photographers.*

ΤΑ ΕΘΙΜΑ ΤΩΝ ΤΣΙΓΓΑΝΩΝ

Α. Τα Έθιμα Των Χριστουγέννων

ΤΣΙΓΓΑΝΙΚΑ ΚΑΛΑΝΤΑ στη Ρομανί

Αν ντο γιφ αντι ρατ δωρα κα ανελ αρατ ο Αι-Βασιλε
παλε κα αβελ.

Κα ντελ καταρ ο τζακι κα ικλελ καταρ η γιακ
παιχνίδια κα ε ποσταλα κα μεκελ τα κα ικλελ.

Αρατ κα τζαλ κα ο δεντρακι ζουμι βοφ για τε χαλ για
αυτό ουστι τα.

Τσουλεσκε τε χαλ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ στα Ελληνικά

Μέσα στο χιόνι, μέσα στη νύχτα δώρα θα φέρει απόψε
ο Αι-Βασίλης πάλι.

Θα έρθει θα μπει από το τζάκι θα βγει από τη φωτιά
παιχνίδια στα παπούτσια θα μας φέρει και θα βγει.

Το βράδυ θα πάει στο δεντράκι φαγητό για να φάει,
για αυτό σήκω και βάλε του να φάει.

ΤΟ ΕΘΙΜΟ ΤΟΥ ΡΟΔΙΟΥ (στη Ρομανί)

Κανα αλαξαολ ο μπρες αβελ κάποιος τα κερελ
αμεγκε ποδαρικό η κάποιος κατάρ αμαρι οικογένεια.
Εικλελ αβρει πριν τις 12:00 η ώρα λελ εκ κουνισμα τα
ο ρόδι. Τα κανα αλαξαολ ο μπρες τσαλαελ ο βουνταρ.
Πουτσελ σεμ ο νεβο μπρες τε νταφ τα πενασλεσκε
αμεν βα πουταρασλεσκε ο βουτναρ παγκελ ο ροδι.
Εκινι την ωρα ντασλες σεκερι τε χαλ για τε σι
γκουγκλο ο μπρες τα σονα τσον σεκερι παο ρόδι τα
παρες. Αφού κερντον σα κανταλα τσουμιντασαμεν τα
πενας λατσο μπρες τε σιαμεν. Επίσης κανταα τα
παγκελ αμεγκε ο ροδι ντελ παντα με τι δεξιιά
τσανγκ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ (στα Ελληνικά)

Όταν αλλάζει ο χρόνος έρχεται κάποιος και μας κάνει ποδαρικό, κάποιος από την οικογένεια μας. Βγαίνει έξω από το σπίτι πριν από της 12 το βράδυ, παίρνει μια εικόνα και το ρόδι. Όταν αλλάζει ο χρόνος κτυπάει τη πόρτα και ρωτάει: «Είμαι ο καινούργιος χρόνος να μπω;». Εμείς του απαντάμε: «Ναι», του ανοίγουμε την πόρτα και αυτός σπάει το ρόδι. Εκείνη την ώρα του δίνουμε να φάει ζάχαρη για να είναι γλυκός ο χρόνος. Μετά βάζουμε ζάχαρη πάνω στο ρόδι και χρήματα. Αφού γίνουν όλα αυτά φιλιόμαστε και λέμε:

« Καλή Χρονιά να έχουμε». Επίσης αυτός που μας σπάει το ρόδι πάντα μπαίνει με το δεξί πόδι.

ΠΛΕΤΣΙΝΤΑ (ή αλλιώς η Τσιγγάνικη βασιλόπιττα)

Η συνταγή (στη Ρομανί)

Υλικά

- Ιέκ(1) σακί αρώ
Τρίν(3) κουταλιές κίλ
- Εμπούκα λών
τα όσο χλιαρο παί μαγκέλ για τες κερντόλ μαλακό
ο κοβλαρώ
- Παρνό κιράλ

Διαδικασία

Λαδωσαράς η τηψία τα πουταράς αρωβέσκο ντεσου ντούι φύλλα. Σωβνά πουταράς ντουι(2) φύλλα τα τσας

λεν αντο πάτο της τηψίας τα αντη κορυφή τα τσας
εμπούκα κίλ τα εμπρούκα παρνό κιράλ. Κάνα κεράσλεν
μπεσάς τα πεκάσλα κα η σόμπα ή αντο μτώβ.

Η συνταγή (στα Ελληνικά)

Υλικά

- 1 σακί αλεύρι
3 κουταλιές ελαιόλαδο
- Λίγο αλάτι
- Όσο χλιαρό νερό θέλει για να γίνει μαλακή η ζύμη
- Φέτα

Διαδικασία

Ανακατεύουμε όλα τα υλικά εκτός από την φέτα και φτιάχνουμε την ζύμη. Μετά αφήνουμε την ζύμη να ξεκουραστεί. Αφού αφήσουμε την ζύμη, ανοίγουμε το αλευρωμένο φύλλο και το βάζουμε στο ταψί. Πριν βάλουμε το φύλλο, λαδώνουμε το ταψί. Μετά ανοίγουμε 12 φύλλα και τα βάζουμε: 2 φύλλα κάτω λίγο λάδι και φέτα. Το ίδιο κάνουμε και στην κορυφή. Ανάμεσα στην κορυφή και στον πάτο βάζουμε ένα ένα φύλλο, λίγο λάδι και φέτα. Μετά το βάζουμε να ψηθεί ή στην σόμπα ή στον φούρνο.

Β. Πασχαλινά Έθιμα Τσιγγάνων

(στη Ρομανί)

Κάθε Πάσχα , ε Ρομά σαν τους μη Ρομά κερέν τσουρέκια , κουλούρια τα μακχέν αυγά. Ε ντάα μπουτ νηστεψαρέν ε 52 μέρες της σαρακοστής . Κάθε Κυριακή η αν όχι μερικές Κυριακές κινονισαρέν . Του Αγίου Γεωργίου που ση γεκ μπαρί γιορτή , κας σίλες τάμα τσινέν μπακρέ , σοβνά λατσαρέν ζουμά , τα αβέν γνωστοί τα συγγενείς , χαν τα πιέν . Επίσης κον σίλες τάμα βουραέλ ο τάμα κα σι σαρ γεκ χάλκινη κονκάρδα κα σικαέλ ο τάμα όπως το χουρντό η και οτιδήποτε μανγκέλ γεκ μανούς ατάρ γεκ, Άγιο . Αντάα πρέπει τε βουραέν λες για 3 μέρες μαζί με την ειδική ενδυμασία. Τη μέρα της γιορτής του Αγίου τζαν γονατιστοί κα η κχαγκιρί τα κερντέ ο τάμα τα μεκένλες. Γεκ ζουμή τα λατσαρέν ε ρομά την ημέρα της ανάστασης σι ο φρικασέ μαρούλι μεμας καη κατσαρόλα. Η ντάα αυστηρή νηστεία σι της μεγάλης εβδομάδας τα σα ε χριστιανοί νηστεψαρέν αυστηρά χωρίς κχιλ τη Μεγάλη Παρασκευή στολισαρέν τον επιτάφιο τα μπουτ τσεά κερντόν μιροφόρες. Το μη Σάββατο το πρωί τζαν καη κχαγκιρί τα σοβνά το βράδυ τζαν καη ανάσταση αβέρ μπεσέν μέχρι τε μπιτέρ, αβέρ τζάνταρ κα πε κχερά.

(Στα Ελληνικά)

Κάθε Πάσχα οι Ρομά όπως και οι μη Ρομά κάνουν κουλούρια , τσουρέκια και βάζουν αυγά. Οι περισσότεροι νηστεύουν και τις 52 ημέρες της σαρακοστής. Κάθε Κυριακή ή αν όχι μερικές Κυριακές κοινωνούν. Του Αγίου Γεωργίου που είναι μια μεγάλη γιορτή αυτοί που έχουν τάμα σφάζουν αρνιά. Έπειτα φτιάχνουν φαγητά και έρχονται οι συγγενείς και οι γνωστοί για να φάνε και να πιούνε. Επίσης αυτοί που έχουν τάμα, όπως ένα μωρό ή και οτιδήποτε ζητά ένας άνθρωπος από κάποιον Άγιο, πρέπει να το φορέσουν (το τάμα) για τρεις ημέρες μαζί με την ειδική ενδυμασία. Την ημέρα της γιορτής του Αγίου πάνε γονατιστοί στην εκκλησία και αφήνουν το τάμα τους. Ένα φαγητό που φτιάχνουν οι Ρομά την ημέρα της Ανάστασης είναι το φρικασέ που είναι μαρούλι με κρέας στη κατσαρόλα. Η πιο αυστηρή νηστεία είναι της Μεγάλης εβδομάδας όπου όλοι οι χριστιανοί νηστεύουν, αυστηρά χωρίς λάδι. Την Μεγάλη Παρασκευή στολίζουν τον επιτάφιο και πολλά κορίτσια γίνονται μυροφόρες. Το Μεγάλο Σάββατο, το πρωί πηγαίνουν στην εκκλησία και μετά το βράδυ στην Ανάσταση. Άλλοι κάθονται μέχρι τέλος της

λειτουργίας και άλλοι φεύγουν μετά το «Χριστός
Ανέστη».

ΕΥΧΕΣ ΜΠΑΧ ΤΕΝΤΕΛ Ο ΝΤΕΛ

Καλημέρα	Λατσό γκιες
Καλό Μεσημέρι	Λατσό μισμέρι
Καληνύχτα	Λατσό ρακ
Καλή Χρονιά	Λατσό τουμαρό μπρες
Καλό Πάσχα	Λατσό πατραγκί
Καλό Μήνα	Λατσό τσον
Καλό Ταξίδι	Λατσό λαβαντάς
Καλή Τύχη	Λατσή μπαχ
Να ζήσετε	Τετραΐσαρέν
Περαστικά	Σα τε νακέν

ΛΑΤΣΗ ΜΠΑΧ

ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΙΛΟΥΝ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

(στη Ρομανί)

- Το πρόγραμμα ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΑ ασχολιάιλο με τα ήθη, τα έθιμα των Χριστουγέννων τα της Πατραγκής, τα ε αμπαφέσκο καθώς τα αβέρντα πτυχές, που ασχολιάοι με το γιασλαμάκο κα ο περό ε ρομέγκο.
- Ε μπουκιά κερντιλέ σε ντούη τσιμπά καζόμ κα η γκατζικανή καντική ντα η ρομανί.
- Κερντάμ μπουκί κυρίως με συνεντεύξεις τα λιάμ ατάρ ε νταά π(φ)ουρέ μανουδά των οικογενειών μας.
- Μη θεωρησαράς ότι κερντιλέ σα κα αμαρό πρόγραμμα αντίθετα κα πενάς ότι μόλις ακανά αρχισαρντάς.
- Κα ο πρόγραμμα βοηθησαρντέ ε μαθητές:
Βασιλείου Λάζαρος Α3, Μπαμπίκης
Παναγιώτης Α2, Πατσατζόγλου
Παναγιώτης Α3, Αποστολόπουλος Ηλίας
Α1, Ιορδανίδου Γεωργία Α2, Δημητρίου Εύη
Α1 & Σωτηρίου Μαρία Α1.

Τα ε υπεύθυνοι καθηγητές:

**Βυθούλκας Διονύσης ΠΕ02, Κορφιάτη
Μαρία ΠΕ11 & Ποτηροπούλου Μαρία
ΠΕ06.**

- Λατσο καλοκαίρι κα ακακιντινάας το Σεπτέμπρα
- Καλεσαράς ε τσαέν Ρομά να συμμετέχουν βάρου μαζί κα ο πρόγραμμα ε μπρεδέσκο.

(στα Ελληνικά)

- Το πρόγραμμα ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΑ ακολήθηκε με τα ήθη κα τα έθιμα των Χριστουγέννων κα του Πάσχα καθώς κα άλλες πτυχές της ζωής της κοινότητας των Ρομά.
- Οι εργασίες υλοποιήθηκαν σε δυο γλώσσες, τόσο στην Ελληνική όσο κα στη Ρομανί.
- Δουλέψαμε κυρίως με συνεντεύξεις που πήραμε από τα γηραιότερα μέλη των οικογενειών μας.
- Δεν θεωρούμε ότι ολοκληρώθηκε το πρόγραμμα μας, τουναντίον θα λέγαμε ότι μόλις τώρα ξεκίνησε.

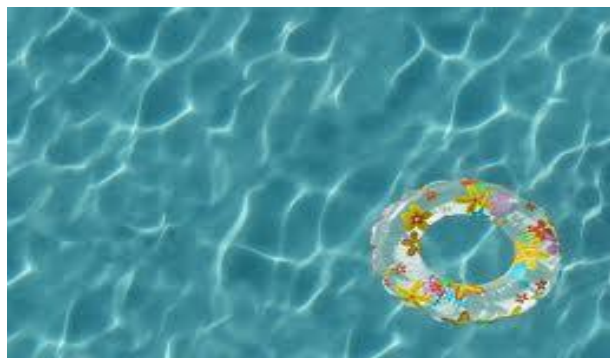
- Συντελεστές του προγράμματος ήταν οι μαθητές:

Βασιλείου Λάζαρος Α3, Μπαμπίικης
Παναγιώτης Α2, Πατσατζόγλου
Παναγιώτης Α3, Αποστολόπουλος Ηλίας
Α1, Ιορδανίδου Γεωργία Α2, Δημητρίου Εύη
Α1 & Σωτηρίου Μαρία Α1.

και υπεύθυνοι καθηγητές οι:

Βυθούλκας Διονύσης ΤΠΕ02, Κορφιάτη
Μαρία ΤΠΕ11 & Ποτηροπούλου Μαρία
ΤΠΕ06.

- Καλό Καλοκαίρι - Ραντεβού το Σεπτέμβριο
- Καλούμε τα παιδιά Ρομά να συμμετέχουν μαζικά στο πρόγραμμα του χρόνου.

ΛΑΤΣΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ!!!

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστούμε τους παρακάτω συμμαθητές μας που μας βοήθησαν να ζωγραφίσουμε τις αφίσες με τις ευχές, τις καρτούλες:

Λαζαροπούλου Βαρβάρα Α2, Δημητρίου Ελένη Α1,
Δημητρίου Γιώργο Α2, Δημητρίου Βασίλη Α1,
Ευαγγελίδη Γιώργο Α1, Αθανασίου Διονύση Α1,
Ηλιού Παναγιώτη Α2, Αθανασίου Παναγιώτη Α1
& Λαζάρου Νίκο Α3.